

24. 10. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dotkne se Vás říjnová novela zákona o evidenci skutečných majitelů?

Novela zákona č. [37/2021](#) Sb., o evidenci skutečných majitelů („ZESM“) pod číslem č. [245/2022](#) Sb. („novela“) vstoupila v účinnost 1. října 2022. Novela obsahuje dvě nejvýraznější změny, mezi které patří reformulace definice skutečného majitele a „okleštění“ dříve stanovených výjimek z povinnosti evidovat. Přestože novela mění samotnou definici skutečného majitele, praktické důsledky budou pro evidující osoby omezené.

Důvodem pro novelizaci ZESM necelé dva roky jeho účinnosti je nesoulad se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu („**V. AML směrnice**“). Evropská komise za nesprávnou považovala zejména dřívější definici skutečného majitele a širokou výjimku z evidenční povinnosti udělenou řadě soukromoprávních právnických osob. Novelizací zákonné úpravy evidence skutečných majitelů přitom bylo pro Českou republiku podmíněno poskytnutí finančních prostředků z Národního plánu obnovy. Motivace pro urychlené přijetí změn proto byla silná napříč politickým spektrem.

Ačkoliv novela zasahuje přímo do vymezení pojmu skutečného majitele, nepřináší natolik razantní změny, aby se dotkly koncepce evidovaných údajů. V konečném důsledku tedy **většina evidujících osob nebude nucena upravovat dosavadní zápisy.**

Jaké změny novela přináší?

i. Úprava definice skutečného majitele

Klíčovou změnou je **úprava vymezení skutečného majitele**. Nadále nebudou evidující osoby rozlišovat důvod zápisu na „osobu s koncovým vlivem“ a „koncového příjemce“, ale skutečným majitelem bude každá fyzická osoba, která v konečném důsledku vlastní nebo kontroluje právnickou osobu nebo právní uspořádání. Údaj o povaze postavení skutečného majitele se tak zúží pouze na rozlišení skutečného majitele na i) přímého a nepřímého a na ii) materiálního,[\[1\]](#) náhradního[\[2\]](#) a nebo formálního.[\[3\]](#)

Pozornost si zaslouží zejména nové znění ustanovení § 4 odst. 1 ZESM. Pro obchodní korporace platí, že osoba bude do evidence skutečných majitelů zapsána pokud:

- a. má podíl v korporaci nebo podíl na hlasovacích právech větší než 25 %,
- b. má právo na podíl na zisku, jiných vlastních zdrojích nebo likvidačním zůstatku větší než 25 %,
- c. uplatňuje rozhodující vliv v korporaci nebo korporacích, které mají v dané korporaci samostatně nebo společně podíl větší než 25 %, nebo
- d. uplatňuje rozhodující vliv v korporaci jinými prostředky.[\[4\]](#)

Dle novely je tedy pro zápis do evidence **rozhodující vlastnictví podílu na společnosti převyšující 25 %**.[\[5\]](#) Nově není nezbytné ověřovat, zda je s vlastnictvím podílu spojen i související podíl na hlasovacích právech a na zisku, osoba bude skutečným majitelem již při samotném naplnění podmínky vlastnictví podílu na základním kapitálu. Jedná se tedy o rozšíření dosavadního vymezení

a formalizaci pojetí skutečného majitele.

Novela upřesnila, že **důvodem pro zápis je podíl na zisku nebo jiných vlastních zdrojích převyšující 25 %**, což je užší termín než dosud použitá formulace „podíl na prospěchu.“^[6] Z praktického pohledu se toto zúžení dotkne pouze velmi omezeného okruhu osob, např. manželů/manželek společníků obchodních korporací, jejichž zápis byl odůvodněn tím, že zisk manžela spojený s vlastnictvím podílu byl součástí společného jmění manželů. Změna se nicméně nedotkne dosud zapsaných společníků, tichých společníků či jednatelů s právem na podíl na zisku, ani faktických beneficentů.

Mezi zapisované osoby budou dle novely patřit osoby, které ovládají společníka zapisovaného subjektu držícího více než 25 % podíl, přestože daná osoba sama nemá právo na odpovídající podíl na zisku či jiných vlastních zdrojích.^[7] Uvedené vymezení je rozšířením dřívějšího přístupu.

Přestože je novelou zasaženo do samého jádra definice skutečného majitele, **v konečném důsledku naprostá většina dosud zapsaných osob bude nadále skutečným majitelem i po účinnosti novely. Kontrolu nicméně bude vyžadovat způsob zápisu dané osoby. U omezeného množství osob pak bude nové znění ZESM po novele důvodem pro zápis dalších osob nad rámec dosavadních údajů v evidenci.**

ii. Zúžení výjimek

Předešlé znění ZESM obsahovalo v ustanovení § 7 ZESM velmi široce pojatou výjimku, podle níž řada subjektů neměla povinnost zápisu skutečného majitele.^[8] Typicky se jednalo o stát a územní samosprávné celky (obce, kraje) a jimi vlastněné nebo zřízené subjekty, jako jsou státní podniky, školy nebo veřejné výzkumné instituce. Zahrnuty byly ale i další soukromoprávní právnické osoby.

Novela omezuje výše uvedenou výjimku pouze na dvě kategorie subjektů, tj. (i) státní a územní samosprávné celky a jejich příspěvkové organizace a (ii) státem či územními samosprávnými celky vlastněné/ovládané a financované společnosti založené nebo zřízené za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu.

Nově tak budou své skutečné majitele nuceny zapisovat okresní a regionální komory, politické strany a politická hnutí, církve a náboženské společnosti, odborové organizace a organizace zaměstnavatelů, společenství vlastníků jednotek a honební společenstva. U těchto subjektů budou nicméně skuteční majitelé do evidence převážně automaticky „propšáni“ dle údajů v jiných veřejných evidencích. U zmíněných společenství vlastníků jednotek např. dojde k průpisu členů jejich výboru.

Koho se změny týkají?

Povinnost zajistit aktualizaci zapsaných údajů se bude týkat pouze těch osob, jejichž stávajících zápis je dle ZESM ve znění novely neúplný. Jiná situace platí v případě, že zápis bude obsahovat nadbytečné údaje či bude zapsána osoba, která již dle nové úpravy být zapsána nemá. K takovému nadbytečnému zápisu se nebude přihlížet přímo ze zákona, a tudíž nebude považován za nesrovnalost či porušení evidenční povinnosti vedoucí k sankcím.^[9]

Zpozornět by měly zejména subjekty, jichž se dotknou rozšíření v důsledku novelizace ustanovení § 4 ZESM či subjekty, jimž byla povinnost evidovat svého skutečného majitele stanovena nově. Důvodem pro změnu zápisu není skutečnost, že ve stávajícím zápisu je fyzická osoba označována za „koncového příjemce“ či za osobu s „koncovým vlivem“., jelikož tyto pojmy se automaticky nahradí pojmem „skutečný majitel“.^[10] Novela se ovšem dotkne subjektů, které mimo

vyplnění přednastavených formulářových polí využily pro odůvodnění zápisu textové vyjádření. Tyto subjekty budou nuceny přistoupit k úpravě.

Jaká je lhůta pro úpravu zapsaných údajů?

Subjekty, které řádně splnily evidenční povinnost podle ZESM ve znění před novelou, mají na přizpůsobení údajů novele 6 měsíců.^[11] Shodná 6měsíční lhůta pro zajištění zápisu v evidenci platí i pro subjekty, které dosud vůbec neměly povinnost evidovat své skutečné majitele.

Současně však první měsíc od účinnosti novely budou probíhat automatizované změny zápisů ze strany Ministerstva spravedlnosti. Prakticky proto **doporučujeme vyčkat s kontrolou zápisu do 1. listopadu 2022.**

Markéta Polendová,
advokátní koncipientka

BŘÍZA & TRUBAČ
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ — ATTORNEYS AT LAW

Bříza & Trubač, s.r.o., advokátní kancelář

Klimentská 1216/46
110 00 Praha 1

Tel.: +420 777 601 114
e-mail: info@brizatrubac.cz

[1] Srov. § 4 ZESM.

[2] Srov. § 5 ZESM.

[3] Srov. § 6 ZESM.

[4] Srov. § 4 odst. 1 ZESM ve znění novely.

[5] Srov. § 4 odst. 1 písm. a) ZESM ve znění novely.

[6] Srov. § 4 odst. 1 písm. b) ZESM ve znění novely.

[7] Srov. § 4 odst. 1 písm. c) ZESM ve znění novely.

[8] Srov. § 7 ZESM ve znění před novelou.

[9] Srov. bod 5 přechodných ustanovení novely.

[10] Srov. bod 2 přechodných ustanovení novely.

[11] Srov. bod 3 přechodných ustanovení novely.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)